

EHBO-vaardigheden op de proef ges

Yvonne Smits - Tuerlings, instructeur eerste hulp, hbo-verpleegkundige

Na voorrondes door heel Nederland is op 29 oktober 2016 de finale van de Nationale Vaardigheidsproeven. Hiervoor melden zich maar liefst veertien EHBO-ploegen in Odijk, in de provincie Utrecht en onderdeel van de gemeente Bunnik. Die middag zijn er ploegen uit elk district, die getest worden op hun praktische en theoretische vaardigheden wat betreft eerste hulp verlenen.

Na de verschillende voorrondes eerder dit jaar, in de tien districten, strijden nu de beste ploegen van Nederland om de eer, de beker én de bijbehorende Tilanusmedaille. Een nog door dr. C.B. Tilanus jr. zelf in het leven geroepen prijs, om het toepassen van EHBO-kennis en -kunde in wedstrijdverband te promoten.

Voor degene die zich afvraagt wie is die meneer Tilanus en wat heeft hij dan ooit in de EHBO betekend? Christiaan Bernhard Tilanus werd op 13 september 1856 geboren, in een artsenfamilie. Hij studeert later medicijnen en promoveert tot doctor in de geneeskunde. Hij wordt hoofd van de polikliniek voor orthopedie in Amsterdam. Hij zag al gauw het belang in van de eerstehulpverlening bij ongelukken door leken. Op zijn initiatief werd in 1893 een brochure verspreid die de aanzet vormde tot de oprichting van de eerste EHBO-vereniging in Nederland,

de Vereniging Eerste Hulp bij Ongelukken, die later het predicaat Koninklijke kreeg. Hij nam het voorzitterschap op zich en bekleedde die functie tot zijn overlijden in 1943. Wanneer prins Hendrik het initiatief nam tot de oprichting van het Oranje Kruis in 1909 was ook Dr. Tilanus hierbij nauw betrokken.

De Nationale Vaardigheidsproeven werden georganiseerd door het bestuur van de KNV EHBO. De jury werd gevormd door artsen, instructeurs eerste hulp, ervaren docenten EHBO en examinatoren. Zij verdeelden de punten en beslisten zo, onafhankelijk, wie de eer toekwam.

Vanaf juli 2016 weliswaar is de 27e druk van het Oranje Kruis uit. Echter, om eerlijke wedstrijden te houden,

Het doven-Slechthorende EHBO team aan de slag.

wordt er nog uitgegaan van de eindtermen 2011 (dus de 26e druk van Het Oranje Kruis boekje of de 2e druk Hét EHBO boek). Tijdens deze Nationale Vaardigheidsproeven wordt parate kennis getoetst, evenals adequaat handelen door middel van verschillende casussen.

Er is een grote carrousel opgezet, met maar liefst veertien verschillende boxen. In iedere box wordt een scène gespeeld door verschillende LOTUSsen. Ieder team, bestaande uit drie EHBO'ers, heeft zeven minuten de tijd om de situatie in te schatten en de desbetreffende slachtoffer(s) te behandelen. Na zeven minuten wordt er gewisseld. Er is bijvoorbeeld in een box een gewonde visser die behandeld dient te worden. Bij het uitgooien van z'n hengel is hierbij de vishaak in z'n wang blijven hangen. In een andere box is een zwangere dame die ten val is gekomen nadat ze een overstekende meneer over het hoofd had gezien. De dame blijkt een open beenbreuk hierbij te hebben opgelopen. Een eindje verder moet er een slachtoffer met elektriciteitsletsel worden geholpen. Ook het bereiden van een cake is niet helemaal goed gegaan, waardoor er een mevrouw gewond is geraakt. Een dame die een flinke hoofdwond heeft opgelopen nadat ze met haar rolstoel was omgefallen, krijgt de nodige zorg. Er is tevens een box die menig EHBO'er ontgoocheld achter zich laat, omdat ze aanvankelijk niet weten wat ze moeten doen. Er zijn immers geen gewonde slachtoffers. Het blijken namelijk drie verstandelijk beperkte mensen te zijn uit een instelling die de weg zijn kwijtgeraakt, bij het doen van boodschappen. Het is een hele kunst om hen allen bij elkaar te houden.

Daarnaast is er een box waarin gereanimeerd dient te worden op een reanimatiepop die is aangesloten op een computer zodat het jurylid kan zien of de juiste diepte en frequentie wordt behaald. En er is een theorie-box waar schriftelijk vragen beantwoord dienen te worden door de aanwezigen EHBO-ploegen.

Een kijkje achter de schermen

Deze wedstrijd is openbaar en wordt daarom ook door velerlei mensen bezocht. Zij komen naar Utrecht om de ploegen uit hun provincie aan te moedigen, of om gewoon eens te kijken hoe het er nu aan toe gaat op zo'n dag.

De sfeer is gezellig te noemen, allerlei enthousiaste EHBO'ers uit heel Nederland komen hier in Odijk samen om te strijden. Er wordt door de deelnemers serieus gewerkt, hier en daar is een gespannen gezicht aanwezig.

De gewonde visser, met een vishaak in z'n wang, kreeg EHBO-hulp.

Een tikkeltje gezonde spanning, maar over het algemeen een ontspannen sfeer. Ook van de aanwezige LOTUSsen wordt de nodige concentratie verwacht. Juryleden lopen driftig te schrijven, te observeren en te beoordelen. Er zijn weer heel wat manuren nodig geweest om deze dag te realiseren, zowel in de voorbereidende werkzaamheden als op de dag zelf natuurlijk.

Het Doven EHBO-team

Van deze veertien EHBO-ploegen valt er toch wel een in het bijzonder op: het doven EHBO-team. Zij zijn vanaf 21 december 2015 officieel een vereniging, opgericht door Henri Struik.

Doofheid betekent overigens veel meer dan 'niet kunnen horen'. Niet alleen horen is voor doven een probleem, maar ook gehoord worden. Wie vanaf de geboorte niet hoort, heeft moeite met taalverwerving. Leren spreken is moeizaam, maar ook het aanleren van de taal zelf. Doven moeten veel meer moeite doen dan horende mensen om kennis en informatie op te doen..

Daar waar er in andere teams druk gepraat wordt, zowel met elkaar als met de slachtoffers, worden er bij hen vele handgebaren gemaakt en op deze wijze met elkaar en met de slachtoffers gecommuniceerd. Zij wor-

Trotse winnaars van de KNV NVP 2016.

den ondersteund door een doventolk. Wanneer deze EHBO'ers in de praktijk ergens uitkomen, waar zij niet terug kunnen vallen op een tolk, zullen zij binnen hun eigen mogelijkheden communiceren met het slachtoffer en de EHBO-kennis en -vaardigheden toepassen zoals zij die hebben aangeleerd.

In april van dit jaar hebben zij pas voor het eerst meegedaan aan de districtswedstrijden in de regio Utrecht, in Soest waar zij op de tweede plaats zijn geëindigd. Dit maakte dat zij, samen met het team wat op de eerste plaats was geëindigd, naar Odijk mochten komen, om deel te nemen aan de Landelijke wedstrijden EHBO.

Hoe kan een dove/slechthorende een noodoproep bij 112 doen?

Sinds 2013, wordt er op 11 februari stilgestaan bij de Europese dag van het alarmnummer 112. Maar hoe is dat trouwens bij doven, zwaar slechthorenden en spraakbeperkte mensen geregeld? Hoe kunnen zij op een veilige en betrouwbare wijze 112 inschakelen? Ook daar blijkt een pasklaar antwoord voor te zijn. Dat kan namelijk via een smartphone, tablet of computer. Men kan dit voor spoedeisende hulp doen door met een analoge teksttelefoon het alarmnummer 0800-8112 te bellen. En voor niet spoedeisende hulp kunnen zij bellen met 0900-1844.

Wanneer zij met 112 bellen met een computer, tablet of smartphone, hebben zij speciale software nodig, zij kun-

nen dan door middel van tekst, spraak en beeld bellen. Ook zij dienen, net als iedere andere hulpvrager, door te geven waar de hulp nodig is, wat er aan de hand is, en welke hulpdiensten nodig lijken te zijn: politie, brandweer of ambulance. Zij informeren de alarmcentrale door te spreken of door het bericht te typen. Bij beeldbemiddeling kunnen zij ook gebaren of verschillende communicatievormen combineren. Dit doen zij bijvoorbeeld door een naam of adres in te typen en de rest te spreken en / of te gebaren. In de alarmcentrale leest de centralist de melding op zijn beeldscherm. De centralist zal hen altijd antwoorden door een bericht te typen. Bij beeldbemiddeling zal de centralist spreken, waarna de gebarentolk vertaalt. Bij beeldbemiddeling is op werkdagen een tolk lijfelijk aanwezig. Weliswaar in een ander gebouw, waar de centralist mee dient te bellen. De tolk is van 07.00u tot 20.00u en in het weekend, en op feestdagen van 10.00u tot 16.00u beschikbaar.

Het EHBO-team voor Doven en Slechthorenden is overigens 5e geworden van de veertien teams. Een mooie prestatie. Ook de EHBO-afdelingen die in de prijzen zijn gevallen, van harte gefeliciteerd met het behaalde resultaat, namens Hulpverleners Magazine. De 1e en de 2e prijs gingen naar de twee teams (Waardenburg en Neerijnen).

Alle gebruikte foto's zijn eigendom van de KNV, gemaakt door Pim Zwartjes en opgenomen met toestemming van de eigenaar.